

נר מנחם

הגות לפרשת השבוע

לע"נ ר' מנחם ב"ר ישישכר ומרת רחל ב"ר מנשה שרעבי ז"ל

הרהורים לפרשת לך לך תשל"פ | הרב מנחם יעקבזון ראש הישיבה במושב

*מדוע חכמינו מפרשים את בחירת סדום על ידי לילך באופן כה ביקורתי
הרי לילך הניקטת במפעלי הכנסת אורחים ואף החזיק זאת לפני ביתו...
מכאן על התת מודע ואל הראשון שהביא על כך...*

בפרשתנו מסופר על פרישת לוט, לאחר שאברהם מציע לו 'היפרדות מרצון' כדרך למניעת ריב 'וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כולה משקה לפני שחת ה' את סדום ואת עמרה כגן ה' בארץ מצרים בואכה צוער'. הבחירה של לוט בסדום כמקום מגורים חילופי - זוכה לביקורת מחז"ל כפי שמובא ברש"י. חז"ל לא רואים כאן רק בחירת עיר פוריה ונעימה - אלא רובד עמוק ושליילי. ברש"י מובא מדרש אגדה 'על שהיו שטופי זימה בחר לוט בשכונתם' כך הם דברי הגמרא במסכת הוריות.

האמת שמגורי לוט בסדום הינם צעד די מפתיע, אדם שהתרגל לחיים בצל מידת החסד הבלתי נדלית של אברהם, חוצה את הקיום ומתרחק עד שהוא מתחבר לסדום עיר הרשע - העיר שחרתה על דיגלה איסור הכנסת אורחים!?

אולי לאור שאלה זו נוכל לראות את פרשנות חכמינו כסוג של הסבר או לימוד זכות יחסי. לאמור, לוט לא חיפש את האכזריות שלהם, אבל הוא העדיף להתעלם ממנה כאשר קרצו לו החיים הנהנתניים וחסרי הגבולות של סדום.

מביתו של אברהם לסדום עיר הרשע!?

הבה נאזין להעמקה נוספת מפיו של אחד מגדולי המחנכים הפסיכולוגים ומעובדי השם הדגולים של הדור האחרון הרב רבי שלמה וולבה זצ"ל(בין ספריו: 'עלי שור', 'בין ששת לעשור' ועוד, ממורי דרכה של תנועת התשובה בראשיתה). לדבריו חכמינו חושפים כאן את הרובד התת מודע שגרם לתהליכים ארוכי טווח אצל לוט.

מה חושב לוט על הבחירה שלו? 'ברור שאם היינו שואלים את לוט למה הוא בוחר את קרבת סדום, הוא היה משיב שכתלמיד מובהק של אברהם אבינו ברצונו להשפיע עליהם וללמדם את הדרך הטובה. ובאמת רואים שהוא עשה שם חסד במסירות נפש כפי שלמד אצל אברהם אבינו, כמו כן הרי הם עשו אותו שופט עליהם זאת אומרת שהיתה לו השפעה שם'.

ובכל זאת על פי מה שארע ללוט בהמשך - (וגם מהתגלות האופי האמיתי שלו בצאצאיו כפי שהסברנו ב'אורות והארות' עמ' 30) - דורשים חז"ל שמיד בנשיאת עיניו היה להוט אחר עריות, אולם - כל זה היה רק בתת

הכרה. בהכרתו היה לוט תלמיד מובהק של אברהם אבינו, ואף בסדום הוא מסר את נפשו על חסד. על המלה "הכצעקתה" דרשו חז"ל שהכוונה לצעקת ריבה (נערה) אחת שהביאה אוכל לעני. כשהיא הלכה לבאר לדלות מים שמה בדלי שלה קמח וחמאה, ונפגשה עם העני על יד הבאר ונתנה לו. אנשי סדום הרגו אותה במיתה משונה, וריבה זו היתה בתו של לוט. 'רואים אפוא שבעיר סדום חניך לוט את ילדיו למסירות נפש לחסד, מדה אותה רכש כתלמיד של אברהם אבינו. אבל עמוק עמוק בתת ההכרה בעומק נבכי נפשו, היתה מונחת נקודה של עריות, שאפילו הפסיכולוג הגדול והעמוק ביותר לא היה תופס נקודה כה עמוקה...'

(הרב וולבה בשיעורו הוסיף כאן התבטאות 'אני מאריך קצת בזה כיון שבנקודה זו נכשלים בלימוד חומש, שחושבים "איזה אנשים רעים הם היו" אבל למעשה לוט היה גדול מאד, אלא שעמוק עמוק היתה נקודה של עריות, ונקודה זו היתה כה עמוקה עד שרק חז"ל היו יכולים לגלות לנו אותה...').

מאורעות שקורים לאדם באונס נובעים לעיתים מהתת מודע שקדם לכך

הסוף של לוט מוכיח לדעת חז"ל על תחילתו. חכמינו מייחסים את המאורע של לוט ובנותיו בהמשך אחרי הפיכת סדום – כניצן של אותה רדיפת עריות של לוט והם מתבטאים בחריפות "כל מי שהוא להוט אחר בולמוס של עריות לסוף מאכילים אותו משרור", חז"ל רואים בהליכה שלו לסדום כביקוש של הנאת החיים ללא מעצורים ומגלים לנו כאן את השורש למה שארע לו עם בנותיו. 'לכאורה אנו היינו אומרים שזה היה מקרה, שבנותיו חשבו שכל העולם חרב ואין עוד אנשים בעולם, והלא צריך להעמיד דור חדש, ועוד כי עשו זאת מבלי ידיעתו של לוט, אז מה רוצים חז"ל מלוט?

אכן זהו המבט של חז"ל. אין שום מקרה. "אם אדם אחרי כמה שנים נכשל בעריות במצב של כמעט אונס, זה סימן שהוא רצה זאת... הרב וולבה ממשיך ומסיק את המסקנות: כששומעים שבחור שהתמיד בישיבה ולאחר נישואיו הוא נעשה רב ומתקלקל ברבנותו ומתיר כל מיני איסורים, כגון תפלה בבית הכנסת בלי מחיצות או תפלה בשבת עם רמקול, יאמרו הרי הוא למד טוב בישיבה, אם כן מסתמא הרבנות קלקלה אותו, או אשתו קלקלה אותו. אין דבר כזה! חז"ל רואים ומגלים שהסיבה נעוצה כבר ביום הראשון שלו בישיבה, כבר אז הוא לא העמיד את עצמו על הדרך הנכונה, אם לא היתה אצלו איזה קולא בהתחלה לא היה יוצא כזה דבר".

מי גילה את הפסיכואנליזה?

מכאן ומראיות נוספות הוא ממשיך וטוען כי את הפסיכואנליזה חידש רבי ישראל מסלנט והוא גילה אותה וכתב אותה בספריו עוד לפני פרויד. "חכמה זאת של כוחות הפועלים אצל האדם בתת הכרה גילה רבי ישראל סלנטר ז"ל עוד לפני שהפסיכולוגים גילו זאת. ומה שעושים חוקרי הפסיכואנליזה לפתור תסביכי האדם ע"י מציאת דברים המונחים מתחת לסף הכרתו של האדם ופועלים את רישומם עליו, לבטח קיבלו זאת מהיהודים. הם לקחו את זה כנראה מרבי ישראל ז"ל שהעמיק מאד בחקירה זו. (כמו כן ממשיך הרב וולבה - הרב דסלר ז"ל אמר על הפילוסוף קאנט שבלי כל ספק הוא נטל את תורתו מתלמידי המגיד ממזריטש, הוא הריח מתורה זו ויצר שיטה חדשה... לפני שגילה רבי ישראל סלנטר חכמה זו, היא לא היתה ידועה בעולם, אבל אחרי שהוריד אותה והיא נמצאת בחלל העולם, יכלו גם חכמי האומות ללמוד אותה, וכך בפילוסופיה שהיתה בזמן הנבואה, וחסידות בזמן המגיד").

כמה אפשר להתענג על לימוד פרשיות ספר בראשית המלמדות אותנו את המוסר והפסיכולוגיה האמיתית!!!

את מילה וכו' וכו' וכו'

לתגובות: פקס 039601961 nhrh999@gmail.com

ישיבת מאור יצחק מושב חמד